

5ti-denní pobytový program ZeMěZměna

Anotace pobytu:

Cíle: Žák hledá možnosti, jak může sám přispět k řešení environmentálních problémů, rozvíjí kompetence pro aktivní občanství, rozvíjí globální myšlení a přiměřeně věku se orientuje v komplexním tématu klimatické změny.

Obsah: Žáci zkoumají, jak funguje Země a jak do toho zasahuje člověk. Zamyslí se například nad tím, jak si krajina a města mohou poradit se suchem i povodněmi, nad tím, co jíme, a jaký to má dopad, nad spotřebou energie, či úbytkem divoké přírody. Prozkoumají souvislosti se změnou klimatu. Žáky také čeká hledání osobní moci – nad sebou, nad kvalitou a dopadem svého života, nad tím, jak mohu měnit své okolí. Hlavní kostrou pobytu je tvorba projektu, který přispěje k pozitivní změně ve škole, městě, či okolí. Téma projektu si žáci vyberou na základě toho, co je v programech nejvíc zaujalo, tvoří si vizi a rozpracovávají ji do podoby společného třídního projektu. To, co žáci naplánují, mohou pak ve škole či jejím okolí skutečně zrealizovat.

Rozpis pobytu:

(pořadí programů na pobytu se může měnit)

	dopoledne		odpoledne	
Po			Úvod (+ projekt I)	Biouhel
Út	Energie není zadarmo	Z pouště pod okap	Práce pro přírodu	Osobní výzvy
St	Svačina v souvislostech	Návrat divočiny	Výlet – Síla (z) přírody	
Čt	Klima se mění a co já (Změna klimatu)	Klima se mění a co já (Osobní stopa)	Na statku	Společná vize (projekt II)
Pá	Společná vize (projekt III)	(projekt IV) + Závěr		

Anotace jednotlivých programů:

- **Úvod**

Cíl a obsah: Žáci se seznámí s námi, s místem kde se ocitli a s projektem ke kterému bude pobyt směřovat.

- **Klima se mění a co já**

Cíle: Žák si tvoří představu o komplexnosti klimatické změny, o tom, co vše ovlivňuje a s čím je provázána; hledá možnosti, jak může sám přispět k řešení.

Obsah: Žáci si prohloubí své znalosti týkající se skleníkového jevu a vytvoří mapu různých příčin a dopadů klimatické změny. Následně se vydají na „expedici“ do různých koutů světa, které si zvolí podle toho, co je zajímá. Pomocí různých experimentů, kreativních úkolů či práce s příběhy a texty zjišťují, jak změna klimatu ovlivňuje jejich zvolené území. Svá zjištění pak prezentují na vědecké minikonferenci, kde se hledají i možná řešení předkládaných problémů. Druhá část je zaměřena na osobní dopad a možnosti jednotlivce. Ukazuje žákům, že i oni sami mohou přispět k řešení, a nabídne jim mnoho tipů, jak na to.

- **Energie není zadarmo**

Cíle: Žák je motivován k zájmu o snižování zbytečné spotřeby energie, získá inspiraci jak na to.

Obsah: Žáci se naučí, jak zjistit „kolik který spotřebič žere energie“. Vyzkouší si práci s měřákem spotřeby elektrické energie a budou zjišťovat např.: kolik energie se spotřebuje na ohřev vody, kolik spotřebují různé typy svítidel, nebo kde se v domácnosti nacházejí „skrytí žrouti energie“. Také se naučí orientovat v energetickém štítku a umět si z něj spočítat, kolik peněz vlastně stojí např. sledování televize či upečení bábovky. Zbytek lekce je zaměřen na praktické tipy, jak energiemi šetřit.

- **Svačina v souvislostech**

Cíle: Žák vnímá globální a environmentální souvislosti naší stravy, získá inspiraci pro drobné změny jídelníčku.

Obsah: Žáci si vyzkouší samostatnou přípravu 4 - 5ti nových svačin podle receptu (například: slunečnicové mléko, minižemlovka ze starých rohlíků...). Každá ze svačin odkazuje na větší téma: plýtvání potravinami, lokálnost a sezónnost versus dovoz, dopady levné produkce masa a živočišných výrobků, biopotraviny, souvislost výběru stravy s klimatickou změnou. Při společné ochutnávce tato témata otevřeme diskusí, anketou či jinou aktivitou. Cílem je ukázat, že za každým jídlem je nějaký příběh a člověk si může vybrat, který podpoří.

- **Z pouště pod okap**

Cíle: Žák objevuje souvislosti v tématech půda, sucho a voda versus klimatická změna; seznámí se s účinnými adaptačními opatřeními; je motivován k aktivnímu přístupu.

Obsah: Žáci si pomocí demonstračních pokusů zviditelní řadu principů souvisejících se zadržením vody v krajině. Nahlédnou do problematiky nedostatku či nadbytku srážkové vody v důsledku změny klimatu. Uvědomí si konkrétní dopady těchto extrémů na člověka, živočichy, rostliny a krajinu. Hledají možnosti, jak je zmírnit pomocí konkrétních opatření.

- **Návrat divočiny**

Cíle: Žák si uvědomuje důležitost divoké přírody (nejen) jako součást řešení klimatické krize.

Obsah: Zamyslíme se nad tím, co všechno se skrývá pod pojmem divočina, a proč je důležitá. Objevíme, že velká část divočiny se skrývá i v půdě. Pomocí krátké simulační hry prozkoumáme, jak souvisí téma divočiny se změnou klimatu. Žáci se také dozvědí, jak mohou k obnově divočiny sami přispět, zkusí si naprojektovat divočinu i do okolí jejich školy.

- **Biouhel**

Cíle: Žák se prakticky seznámí s prvkem uhlík (jedním z hlavních aktérů klimatické změny), vypálí si vlastní biouhel a zjistí k čemu je to dobré.

Obsah: Zamyslíme se nad tím, co všechno kolem nás je z uhlíku, odkud se uhlík bere a kam se zase ztrácí, ať už rozkladem, nebo spalováním. Nahlédneme tak do koloběhu uhlíku na zemi. Z odpadního dřeva žáci vypálí uhlí a dozví se k čemu je to užitečné. Biouhlem budeme psát i kreslit a prozkoumáme jeho strukturu pod mikroskopem. Co si žáci neodnesou domů na kreslení, zapracujeme do záhonku. Program se odehrává venku u ohniště.

- **Osobní výzvy (1,5 hod)**

Cíl: Trénování měkkých dovedností pro aktivní přístup k životu.

Obsah: Program zviditelní vlastnosti a dovednosti, potřebné k tomu, aby byl člověk schopen a ochoten stanovovat a plnit si své vlastní výzvy a vytyčené cíle. Motivuje k vědomému překonávání překážek a k odkládání osobního pohodlí. Trénuje na to dovednosti formou plnění drobných výzev, u kterých si žák sám může zvolit úroveň jejich splnění.

- **Společná vize (1,5 až 4,5 hodiny)**

Cíl: Vytvořit užitečný společný plán pro pozitivní změnu; reflexe celého pobytu

Obsah: Žáci si na základě toho, jaké environmentální problémy a souvislosti objevili ve výukových programech zařazených na pobytu, společně vymýšlí nebo vybírají co užitečného (v souvislosti s životním prostředím či klimatickou změnou) by mohli společně zrealizovat po návratu do školy (ve škole, v jejich obci, pro veřejnost...). Po dosažení společné shody na tématu společně tvoří vizi toho, čeho by chtěli dosáhnout. Postupně (dle délky programu, zvolené vzhledem k délce celého pobytu) mohou vizi rozpracovávat do podoby společného projektu.

- **Síla (z) přírody (4,5 hod)**

Cíl a obsah: Tento program je zařazen jako půldenní výlet na 5ti-denním pobytu a i na jeho zkrácené 4-denní variantě. Je zařazen uprostřed pobytu a jeho hlavním cílem je prevence klimatického žalu. Měl by fungovat jako odpočinek od ostatních informačně nabitých a náročných výukových programů na pobytu. Jsou v něm zařazeny aktivity na všímavost k prvkům a jevům v přírodě a krajině, uvědomování si pocitu vděčnosti, kontakt s přírodou a tvorba z přírodních materiálů.

- **Na statku**

Cíl a obsah: Odpočinek od náročných vzdělávacích témat, provětrat se, kontakt se zvířaty na našem statku, fyzické odreagování. Pomoc s pracemi na našem statku – štípání a řezání dřeva, péče o zvířata, kydání hnoje, zahradní práce...

Možná skladba programů pro 4 denní verzi

(závisí na preferencích učitele – je také možné vybrat o které z výše uvedeného výběru programů máte zájem. Případně zcela vynechat projekt a vybrat větší počet ostatních programů.)

	dopoledne		odpoledne	
Po			Úvod (+ projekt I)	Návrat divočiny
Út	Energie není zadarmo	Z pouště pod okap	Svačina v souvislostech	Osobní výzvy
St	Klima se mění a co já (Změna klimatu)	Klima se mění a co já (Osobní stopa)	Na statku	Společná vize (projekt II)
Čt	Společná vize (projekt III)	(projekt IV) + Závěr		

Skladba pobytu na 3 dny závisí na preferencích učitele – je možné vybrat o které z výše uvedeného výběru programů máte zájem. Případně zcela vynechat projekt a vybrat větší počet ostatních programů.

*Tvorbu pobytového programu ZeMěZměna podpořilo v roce 2022 MŽP v projektu „Klima se mění a co já s tím“.
Program nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP.*